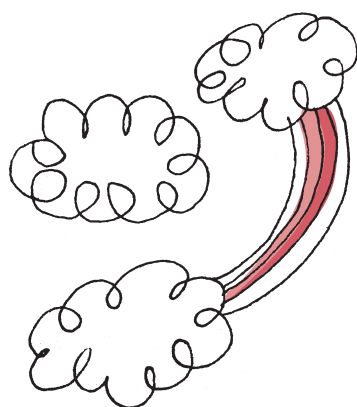

W maju Słońce kończy szybką wędrówkę na północ. 20 dnia miesiąca przekroczy ono równoleżnik $+20^\circ$ deklinacji w drodze na północ, i od tego momentu do przesilenia letniego w czerwcu zwiększy wysokość górowania jedynie o $3,5^\circ$. W drugiej części miesiąca Słońce chowa się na tyle płytko pod horyzont, że pojawia się zjawisko tzw. białych nocy astronomicznych, czyli niebo nie ciemnieje do końca i słabsze obiekty trudniej dostrzec.

Również pod koniec maja zaczyna się trwający niecałe 2,5 miesiąca sezon na dwa zjawiska atmosferyczne: obłoki srebrzyste i łuk okołohoryzontalny. Pierwsze z nich to zawieszone wysoko w atmosferze chmury, które są oświetlone przez światło słoneczne nawet w nocy. Drugie natomiast to mała, lecz intensywna tęcza kilkanaście stopni nad południową częścią nieboskłonu. Niestety, żeby mogła się ona pojawić, Słońce musi przebywać co najmniej 58° ponad horyzontem, co oznacza, że szansa na to zjawisko jest u nas tylko w godzinach okołopołudniowych.

Na początku miesiąca warto spoglądać w niebo zarówno wieczorem, jak i rano. Na niebie wieczornym ekliptyka tworzy wciąż całkiem duży kąt z widnokresem, jednak w drugiej części miesiąca zaczyna się on zmniejszać. W tej części sfery niebieskiej znajdują się dwie jasne planety Układu Słonecznego: Jowisz i Mars. Obie planety jednak najlepsze okresy widoczności mają już niestety za sobą. Jowisz dąży do czerwcowej koniunkcji ze Słońcem, stąd można go obserwować jedynie w pierwszej połowie miesiąca, i to na niezbyt ciemnym niebie. Początkowo planeta około godziny 22 zajmuje pozycję na wysokości niewiele ponad 10° , ale szybko zbliży się do widnokregu i zginie w zorzy wieczornej. W tym czasie jej jasność wynosi -2^m , a średnica tarczy $34''$. Do końca okresu widoczności Jowisz przetnie linię łączącą gwiazdy El Nath i ζ Tau, stanowiące rogi tego zodiakalnego zwierzęcia. 1 maja do odszukania Jowisza można wykorzystać Księżyc w fazie 22%, który znajdzie się w odległości 16° na godzinie 11 względem planety. Księżyc odwiedzi Jowisza również 28 maja, gdy w fazie 4% zawiśnie 5° nad planetą.

Czerwona Planeta w maju pokona 15° na tle gwiazdozbioru Raka, ale pod koniec miesiąca przejdzie do Lwa. Mars zacznie miesiąc $0,5^\circ$ na północny zachód od gwiazdy η Cnc, stanowiącej północno-zachodni róg trapezu otaczającego jasną gromadę otwartą gwiazd M44. Do samej gromady Mars zbliży się 4 maja, gdy przejdzie niewiele ponad $0,5^\circ$ na północ od jej środka. Dzień wcześniej $2,5^\circ$ od Marsa pokaże się Księżyc w fazie 42%. W tym czasie jasność Czerwonej Planety spadnie z $+1$ do $+1,3^m$, ale jej tarcza nie zmaleje już dużo, zmieni średnicę z $6''$ do $5''$.

Na niebie porannym, jak co roku, promieniują meteory z roju η -Akwarjów. Są to bardzo szybkie meteory, ich prędkość zderzenia z atmosferą Ziemi wynosi 66 km/s , a promieniują od 19 kwietnia do 28 maja, z maksimum aktywności około 6 maja. Radiant roju znajduje się niecałe 2° na południowy wschód od gwiazdy η Aqr i wschodzi dopiero po godzinie 2, by nieco ponad godzinę później osiągnąć wysokość 10° nad wschodnim widnokresem. Niskie położenie radiantu

skutkuje tym, że u nas da się dostrzec zaledwie kilka do kilkunastu z prognozowanych ponad 50 zjawisk na godzinę. Warto jednak wybrać się na ich obserwację, gdyż są one bardzo jasne i często pozostawiają widoczne przez dłuższy czas smugi. A znajdujący się na niebie wieczornym Księżyc nie przeszkodzi w obserwacjach.

2 maja przez opozycję względem Słońca przejdzie planetoida (4) Westa. Jest to najjaśniejsza planetoida na naszym niebie, ale ze względu na dość znaczną eliptyczność jej orbity w różnych latach osiąga ona różne zbliżenie do naszej planety, a co za tym idzie – różną jasność. W tym roku opozycja Westy należy do tych korzystniejszych, dlatego na przełomie kwietnia i maja planetoida osiągnie jasność $+5,7^m$, czyli porównywalnie do Urana. A zatem na ciemnym niebie można ją dostrzec gołym okiem, ale na pewno w jej odszukaniu wśród gwiazd tła pomoże lornetka albo inny sprzęt optyczny. Westa w maju pokona na niebie około $6,5^\circ$ na pograniczu gwiazdozbiorów Wagi i Panny, przechodząc od pozycji jakieś $1,5^\circ$ na zachód od gwiazdy 4. wielkości 16 Lib do około $3,5^\circ$ na północny wschód od ι Vir. Westa góruje około północy na wysokości przekraczającej 35° nad widnokresem.

Wracając do Księżyca: 4 maja przejdzie on przez I kwadrę, a dobę później zbliży się na 1° do Regulusa, najjaśniejszej gwiazdy Lwa. W nocy z 9 na 10 maja jego tarcza zwiększy fazę do 93% i dotrze on w okolice Spiki, najjaśniejszej gwiazdy Panny, zbliżając się doń na 4° . 12 maja Srebrny Glob przejdzie przez pełnię w Wadze, zaś dwa dni później dotrze do gwiazdozbioru Skorpiona, zbliżając się do Antaresa na odległość 2° .

Po pełni Srebrny Glob jest widoczny słabo ze względu na niskie nachylenie ekliptyki do widnokregu. 20 maja przejdzie on przez ostatnią kwadrę, a 24 maja spotka się z Wenus, zmniejszając wtedy fazę do 13%. Niestety oba ciała pokażą się około 5° nad horyzontem, mimo że planeta 1 czerwca osiągnie maksymalną elongację zachodnią, przekraczającą 46° . W opisywanym momencie jej tarcza świeci blaskiem $-4,4^m$, przy średnicy około $26''$ i fazie 45%.

Ariel MAJCHER